

особистісні характеристики авторів текстів, зокрема і рівень самоактуалізації особистості (високий чи низький), яка є базовою ознакою особистості та відображає найвищий рівень її розвитку, максимальний вияв її творчих здібностей. І найперше розглядається й тлумачиться процес здійснення потенційних можливостей людини та їх перетворення в актуальні.

1. *Наративні технології*. - Пос. за заг. ред. Чепелєвої Н.В. - К., 2007. 2. В.Франкл. *Человек в поисках смысла*. - М., 1990. 3. Ф.Джеймс *"Эволюция психотерапии"* в 3-х т.- М., 1998. 4. Неволін І.Ф. *О графическом изображении смысловой макроструктуры текста // Вопросы психологи, 1974. - № 5.- С.130 - 135.*

ОСОБЛИВОСТІ НАГОЛОШУВАННЯ СЛІВ РІЗНИХ МОРФОЛОГІЧНИХ СКЛАДІВ НА ЛЬВІВЩИНІ

Сачко М.С.

Національний університет «Львівська політехніка»

Акцентологія української мови є однією із найменш науково опрацьованих царин, але вона має свій предмет дослідження, проблематика, систему наукових термінів, відповідні методи аналізу. Здавна акцентологічні дослідження проводяться у двох аспектах – діахронному і синхронному.

Історична акцентологія, основоположником якої є Л. Булаховський, передбачає висвітлення історії формування акцентної системи – від найдавніших часів до сьогоднішнього дня. Визначний внесок в розвиток історичної акцентології зробили: В.Скляренко, З. Веселовська, В. Задорожий, . альчук, В. Гальчук, К. Тішечкіна, О. Пономаренко та інші, які у своїх працях розглянули різноманітні питання історії українського наголошування. І в цій ділянці під керівництвом В. Скляренка захищено ряд кандидатських дисертацій, що дає підстави говорити про існування Київської акцентологічної школи. Однак на сьогодні ще не можна стверджувати про створення історичної акцентології.

Синхронна акцентологія, наукові підвалини якої заклав О. Потебня, досліджує наголосову систему на сучасному етапі, установлюючи закономірності і тенденції наголосу слів різних морфологічних класів. При цьому пояснюється існування, функціонування і конкуренція акцентних варіантів. Вагомим здобутком синхронного дослідження

українського наголосу є праці І. Верхратського, К. Ганкевича, Я. Гануша, О. Огоновського, В. Охримовича, І. Огієнка, В. Винницького, А. Білоштанна, Г. Кобирилки та ін. Акцентологічна школа сформувалася також під керівництвом В. Винницького (кандидатські дисертації захистили К. Іваночко, Б. Пристай, Р. Міджин, Л. Палей).

Окремим напрямком, який започаткував В. Винницький є дослідження акцентної системи української мови на матеріали поетичних творів XVIII-XX ст. (використано біля 500 тис. прикладів, дібраних із 75 поетів). При цьому застосовані елементи діахронного аналізу для висвітлення процесу становлення й розвитку наголосової системи, пояснення акцентуаційного розвитку слів, часу, шляхів і причин виникнення варіантної акцентуації тощо.

В. Винницький започаткував так звані «акцентуаційні етюди», де пояснено акцентуаційний розвиток слів з різних лексико-граматичних груп (іменників, прикметників, дієслів, прислівників) з недавнього періоду до наших днів.

Розбіжність у наголошуванні слів різних морфологічних класів виявляється на окремих територіях по-своєму. Цікавою у плані адаптації та сприйняття того чи іншого наголошування є Львівщина, яка знала впливу сусідніх мов.

Загалом на цій території дотримуються акцентуаційні норми і лиш в деяких випадках проявляються відхилення. Так у деяких словах з подвійним наголошуванням сприймається виключно один варіант. Слово сливовий може вживатися з кореневим та суфіксальним наголосом. На Львівщині лиш суфіксальне наголошування цього слова отримало практичне застосування. Між варіантами постіль і пості ь використовується наголошування на першому складі кореня. Так частіше вживається суфіксальна акцентуація прислівника по-простому і рідше по-простому. Перевірка частіше використовується ніж перевірка. Не знайшла свого практичного застосування суфіксальна акцентуація іменника пасічництво, а прийнятне його наголошування пасічництво стало для цього регіону нормативним. Прикметник світанковий не прижився з кореневою акцентуацією. Загальноживаним залишається суфіксальне наголошування цього прикметника.

Ряд іменників не адаптувались на цій етнічній території з нормативним наголосом: особи, надлишок, свердло, фольга, омела та ін. Іменники довідник та вишиванка, які є літературної нормою рідше вживаються з таким наголосом у цьому регіоні, а довідник та вишиванка – частіше. Слово бобслей у сучасній літературній мові має подвійну акцентуацію. І це справедливо, адже з точки зору походження воно повинно зберігати кореневий наголос. Проте на

Львівщині цей іменник не сприйняв такої норми, тому використовується з наголосом на другому складі кореня. Іменник прощення частіше вживається з кореневим наголосом, який є давнім, та й нині з таким наголошуванням функціонує як в побутовому, так і в церковному мовленні. Це стосується і прикметника кріпкий, який ще досить часто має кореневу акцентуацію. Іменник підданство не адаптувався загалом в Україні з таким наголошуванням, а пі данство є практичним використанням, яке, очевидно, є похідною акцентуацією російського слова подданство.

Отже, переважна кількість слів на Львівщині вживається з наголошуванням, яке є нормою сучасної української літературної мови. Лише деякі з них різняться своєю акцентуацією. Здебільшого спричиненою різними мовними історичними процесами.

СТЕРЕОТИПИ ТА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ МИСЛЕННЯ

Калінська О.П.

Національний університет «Львівська політехніка»

Стереотипи поведінки виступають однією з передумов, основ, на якій організовується і здійснюється маніпуляція свідомістю людини. Механізм маніпулювання масовою свідомістю, продуктом якого стає освіта штучних стереотипів, обумовлює формування об'єктного суспільства, не здатного до саморозвитку.

Жан-Марі Дрю, французький вчений, автор маркетингової концепції «Розриву», що полягає у виявленні та розриву стереотипів мислення в бізнесі та маркетингу пояснює стереотип як загальне правило, у співвідношенні з яким люди звикли думати і робити і яке співставляється зі встановленими нормами.

Отже, стереотип — це деякий стійкий образ будь-якого явища чи людини, який використовують як певне «скорочення» у разі взаємодії з цим явищем. Стереотипізація – це приписування партнеру по спілкуванню психологічних характеристик за певними ознаками [1]. При оцінці людини найбільш поширеними є: групові та етнічні стереотипи, стереотипи по відношенню до професії, стереотипи, пов'язані із зовнішнім виглядом, стереотипи, які стосуються фізичних вад, особливо експресивних рухів (хода, міміка, жести) та голосу мови. Механізм стереотипізації виконує важливу функцію спрощення і скорочення процесу сприймання іншої людини.